

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

หลักนิติธรรมกับการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่
(พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560)

จัดทำโดย นายกุลิศ สมบัติศิริ
รหัส ๒๑๐๖๐๓

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 6
วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักนิติธรรมกับการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่
(พระราชบัญญัติศุลกากรศุลกากร พ.ศ. 2560)

นายกุลิศ สมบัติศิริ

บทคัดย่อ

หลักนิติธรรมมิใช่เป็นเพียงหลักกฎหมายที่ให้การรับรองไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายสูงสุดของประเทศอย่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเท่านั้น หากแต่ยังหมายถึงหลักความเป็นธรรมในการบริหารองค์กรซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่กรมศุลกากรจึงได้บูรณาการแนวคิดหลักธรรมาภิบาลและหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีควบคู่กับการออกกฎระเบียบด้านพิธีการศุลกากร การบริหารทรัพยากรบุคคล และการออกคำสั่ง/กฎระเบียบภายในอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การค้าโลกที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดของกรมศุลกากร คือ การประกาศใช้กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ “พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560” ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2560 แทนที่ “พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469” ซึ่งใช้มายาวนานกว่า 91 ปี เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศุลกากรสอดคล้องตามมาตรฐานสากลและมีความโปร่งใสเป็นธรรม

คำสำคัญ : หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล กฎหมายศุลกากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(1) บทนำ

แม้ว่าปัจจุบันการให้คำอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของหลักนิติธรรม (Rule of Law) ยังคงแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่องค์ประกอบสำคัญของหลักนิติธรรมที่ระบุในตำราต่างๆ ก็อธิบายไม่ต่างกันมากนัก ได้แก่ ความเสมอภาคเท่าเทียมและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการที่เป็นสากล ซึ่งคำอธิบายเหล่านี้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่มีแนวคิดสำคัญ คือ ความเสมอภาคตอบสนองต่อประชาชนทุกภาคส่วนโดยรวม เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เป็นที่ยอมรับและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ อันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้

กรมศุลกากร ในฐานะที่เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ต้องทบทวนและตระหนักเสมอว่า จะสามารถสร้างหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นจริงในสังคมไทยได้อย่างไร และเนื่องจาก กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจทั้งการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade facilitation) ควบคู่กับการปกป้องสังคม (Social security) ในเวลาเดียวกัน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการกับภาคประชาชนโดยตรงและมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน ในบทความนี้จะกล่าวถึง ความหมาย แนวคิด ของหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงกับการบริหารงานของกรมศุลกากร รวมถึงประโยชน์ที่ส่งผลต่อภาคส่วนอื่นทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป

(2) หลักนิติธรรมคืออะไร

คำว่า “หลักนิติธรรม” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า Rule of Law และด้วยเหตุที่ว่า หลักนิติธรรมเป็นหลักคิดที่เป็นนามธรรมและเป็นเรื่องที่มีพลวัตรตลอดเวลา จึงส่งผลให้ทั้งนักกฎหมาย และบุคคลต่าง ๆ มีการให้นิยาม ความหมาย และองค์ประกอบ ของหลักนิติธรรมแตกต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม แม้หลักนิติธรรมจะมีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป แต่ใจความสำคัญของหลักนิติธรรมมีความหมายไม่ต่างกันมากนัก ซึ่งเป็นที่สังเกตว่าทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศต่างพูดถึงและกล่าวอ้างให้ทุกๆ ฝ่ายเคารพและยึดหลักนิติธรรมมาก จนทำให้สรุปได้ว่าไม่ว่าแต่ละบุคคลจะเข้าใจนิยาม ความหมาย และองค์ประกอบ ของหลักนิติธรรมตรงกันหรือไม่ก็ตาม แต่ทุกคนต่างพร้อมใจยึดหลักนิติธรรมเป็นแนวทางที่สำคัญในการปกครอง

2.1 หลักนิติธรรมในมุมมองนักวิชาการต่างชาติ

• A.V. Dicey

นักกฎหมายชาวอังกฤษที่มีบทบาทอย่างยิ่ง ในช่วงตอนปลายศตวรรษที่ 19 โดยตำราของเขาที่ชื่อว่า Introduction to the Study of the Law of the Constitution ซึ่งต่อมา

ได้เป็นตำรามาตรฐานที่นักกฎหมายส่วนใหญ่ต้องอ้างอิงเมื่อต้องอธิบายความหมายของหลักนิติธรรม ให้คำจำกัดความว่า “หลักนิติธรรมมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ คือ บุคคลทุกคนย่อมเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย บุคคลไม่ว่าจะในชนชั้นใดย่อมต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายปกติธรรมดาของแผ่นดิน (The Ordinary Law of the Land) ซึ่งบรรดาศาลธรรมดาทั้งหลาย (Ordinary Courts) จะเป็นผู้รักษาไว้ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวหลักนิติธรรมในความหมายนี้ย่อมปฏิเสธความคิดทั้งหลายทั้งปวงที่จะยกเว้นมิให้บรรดาเจ้าหน้าที่ทั้งหลายต้องเคารพต่อกฎหมาย บุคคลทั้งหลายย่อมไม่ต้องถูกลงโทษ หากไม่ได้กระทำการ อันผิดกฎหมาย และไม่มีผู้ใดทั้งสิ้นแม้แต่กษัตริย์ที่จะอยู่เหนือกฎหมายได้”

แนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบรรดาการกระทำทั้งหลายทั้งปวงของรัฐบาลและฝ่ายปกครองจะต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย จะต้องไม่กระทำการก้าวล่วงสิทธิและเสรีภาพของราษฎรตามอำเภอใจ หากปรากฏว่ารัฐบาลหรือฝ่ายปกครองกระทำการอันขัดต่อกฎหมาย การกระทำดังกล่าวย่อมต้องถูกฟ้องคดีไปยังศาลยุติธรรมหรือศาลธรรมดาได้ เพราะรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ย่อมจะมีสิทธิพิเศษใด ๆ เหนือกว่าราษฎรไม่ได้ จุดสังเกตสำคัญตามแนวความคิดของ Dicey นี้มุ่งเน้นไปที่ความผูกพันต่อการใช้กฎหมายของฝ่ายบริหาร ไม่ได้เรียกร้องฝ่ายนิติบัญญัติให้ต้องผูกพันต่อกฎเกณฑ์อื่นใดในการตรากฎหมาย

• แอล. ฟูลเลอร์ (L.Fuller)

นักกฎหมายชาวอเมริกัน สรุปลหลักนิติธรรม 8 ประการ ได้แก่

- (1) ทุกคนต้องเคารพกฎหมายที่มีอยู่
- (2) กฎหมายต้องประกาศให้ทราบโดยทั่วไป
- (3) กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง
- (4) กฎหมายต้องบัญญัติให้ชัดเจนเพื่อเลี่ยงการบังคับใช้ที่มีชอบ
- (5) กฎหมายต้องเลี่ยงความขัดแย้งกันเอง
- (6) กฎหมายต้องไม่บังคับในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้
- (7) กฎหมายต้องยืนยงคงอยู่เพื่อให้หยั่งรากลึก แต่ต้องปรับให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงได้
- (8) การดำเนินการทุกอย่างของรัฐต้องสอดคล้องทุกประการกับกฎเกณฑ์ที่

ประกาศไว้

จะเห็นได้ว่าหลักนิติธรรมของ Fuller ประกอบไปด้วยทั้งกระบวนการตรากฎหมายและเนื้อหาของกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ สำนักกฎหมายธรรมชาติจึงเกิดแนวคิดที่ว่ากฎหมายจะประกอบไปด้วยหลักนิติธรรมเมื่อเนื้อหาของกฎหมายนั้นเองมีความเป็นธรรมด้วย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือหลักนิติธรรมในเชิงเนื้อหาพิจารณาทั้งกระบวนการตรากฎหมายและเนื้อหาของกฎหมาย ดังนั้น กฎหมาย

กีดกันคนสีผิว (กฎหมายที่มี Racial Discrimination) ไม่สามารถเป็นไปตามหลักนิติธรรมในเชิงเนื้อหาได้เลย แม้เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยชอบทุกกระบวนการก็ตาม

2.2 หลักนิติธรรมในมุมมองนักวิชาการไทย

สำหรับในประเทศไทยได้มีคณะนักวิชาการที่พยายามจะรวบรวมและสร้างความชัดเจนของหลักนิติธรรมให้เป็นรูปธรรมเพื่อจะได้ระบุไว้ในระบบกฎหมายของไทยและใช้เป็นหลักการในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอำนาจหลักทั้ง 3 ด้านระบอบประชาธิปไตย

• ศ.ธานินทร์ กรีวิเชียร

กล่าวว่า “หลักนิติธรรม คือ หลักการพื้นฐานแห่งกฎหมายที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตยที่เกื้อหนุนศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และยอมรับนับถือสิทธิแห่งมนุษย์ชนทุกแห่งทุกมุมรัฐต้องให้ความอารักขาคุ้มครองมนุษย์ชนให้พ้นจากลัทธิทรราชย์หากมีข้อพิพาทใดๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะระหว่างรัฐกับเอกชน หรือระหว่างเอกชนกับเอกชน ศาลย่อมมีอำนาจอิสระในการตัดสินข้อพิพาทนั้นโดยเด็ดขาด และโดยยุติธรรม ตามกฎหมายของบ้านเมืองที่ถูกต้องและเป็นธรรม”

• ดร.กำชัย จงจักรพันธ์

กล่าวว่า “หลักนิติธรรม หมายถึง หลักพื้นฐานทางกฎหมายที่กระบวนการทางกฎหมายและกระบวนการทางยุติธรรมจะต้องไม่ฝ่าฝืนหรือขัดแย้งต่อหลักนิติธรรมนี้ หากกฎหมายหรือกระบวนการยุติธรรมความขัดแย้งต่อหลักนิติธรรมผลก็จะใช้บังคับไม่ได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง หลักนิติธรรม คือ หลักที่อยู่เหนือกฎหมายทั้งปวง” ซึ่งมีสาระสำคัญ 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- (1) กฎหมายต้องมุ่งหมายให้ใช้บังคับกับบุคคลทุกคนโดยทั่วไปเสมอภาคกัน
- (2) กฎหมายไม่มีผลย้อนหลังหรือที่เป็นโทษ กฎหมายที่ออกในภายหลังจะบัญญัติให้การกระทำนั้นเป็นความผิดและมีโทษอาญาย้อนหลังไม่ได้
- (3) การสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาคดีอาญาบริสุทธิ์อยู่จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาเด็ดขาดว่ามีความผิด ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหา หรือจำเลยยังไม่มี ความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาเด็ดขาดว่ามีความผิด หลักการนี้เพื่อประกันสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในกระบวนการยุติธรรมของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเพื่อจะได้รับโอกาสต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการต่อสู้คดีของตนอย่างเต็มที่
- (4) หลักความเป็นอิสระและเป็นกลางของผู้พิพากษา กล่าวคือผู้พิพากษาศาลาการเป็นกลไกในการอำนวยความยุติธรรมขั้นสุดท้ายที่สำคัญ ดังนั้นผู้พิพากษาจะต้องมีความเป็นอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงทั้งจากฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ

หรือแม้แต่ฝ่ายตุลาการด้วยตนเอง รวมทั้งผู้พิพากษาต้องมีความเป็นกลางไม่มีอคติใดๆ

(5) เจ้าหน้าที่รัฐจะใช้อำนาจได้ภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ องค์กรของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้เท่านั้นจะใช้อำนาจเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไม่ได้ หลักการข้อนี้เพื่อช่วยคุ้มครองสิทธิเสรีของประชาชนทั่วไป

2.3 หลักนิติธรรมกับ UN Sustainable Development Goals

องค์การระหว่างประเทศในระดับสากลอย่างสหประชาชาติก็ได้ให้ความสำคัญกับหลักนิติธรรม โดยสมัชชาใหญ่ได้บรรจุเป็นวาระพิจารณาตั้งแต่ ค.ศ. 1992 และได้ออกข้อมติเกี่ยวกับหลักนิติธรรมรวม 3 ฉบับ นอกจากนี้ เลขาธิการสหประชาชาติยังได้จัดทำรายงานเกี่ยวกับหลักนิติธรรมที่มีชื่อว่า “The Rule of Law and Transitional Justice in Conflict and Post-Conflict Societies” ในรายงานได้อธิบายความหมายหลักนิติธรรมว่าเป็น “การปกครองที่บุคคลทุกคน หน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชนจะต้องรับผิดชอบหรืออยู่ภายใต้กฎหมาย โดยกฎหมายนี้จะต้องมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการ มีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกัน และมีการพิจารณาคดีอย่างเป็นอิสระและสอดคล้องกับแบบแผนสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศด้วย”

ในปัจจุบัน หลักนิติธรรมระบุไว้เป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยเป็นเป้าหมายที่ 16 จาก UN Sustainable Development Goals จำนวน 17 เป้าหมาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะทำให้บ้านเมืองเกิดความสันติสุขและเกิดการพัฒนายั่งยืน

2.4 หลักนิติธรรมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

เมื่อพิจารณาถึงสาระสำคัญของหลักนิติธรรมดังกล่าวและกลับมาพิจารณาบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จะเห็นได้ว่ามีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับหลักนิติธรรม ปรากฏใน 2 มาตรา ได้แก่ (1) มาตรา 3 วรรค 2 ที่บัญญัติไว้ว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหลักนิติธรรม และ (2) มาตรา 26 บัญญัติไว้ว่ากฎหมายที่ตราขึ้นมาเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพต้องถูกต้องตามเงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ส่วนในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุต้องตรากฎหมายตามหลักนิติธรรม ดังนั้น ทั้ง 2 มาตราข้างต้นถือเป็นการใช้อำนาจของผู้ปกครองตามหลักนิติบริหารยุติธรรม ที่มีเจตนารมณ์หรือมุ่งส่งเสริมและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และถ้ารัฐมี

การดำเนินการที่เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่ว่าจะโดยการตรากฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ล้วนแล้วแต่ถือว่าไม่ได้เป็นไปตามหลักนิติธรรมทั้งสิ้น

(3) หลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล

ในความเห็นของผู้เขียน หลักนิติธรรมมิใช่เพียงหลักทฤษฎีที่ใช้อยู่แต่ในวงการกฎหมายเท่านั้น หากแต่เป็นหลักบริหารที่องค์กรหรือหน่วยงานสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ไม่ว่าจะเป็นประจำ ประเด็นเนื่องงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล กระบวนการอุทธรณ์ และกฎระเบียบภายใน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องอย่างชัดเจนกับแนวคิดเรื่องหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน เพื่อให้การตรากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกติกาต่างๆ มีความทันสมัย เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยยินยอมพร้อมใจ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่

- (๑) หลักนิติธรรม : การใช้กฎ ระเบียบ ที่เป็นธรรม เป็นที่ยอมรับไว้ไม่ตามกระแส หรืออำนาจตัวบุคคลเสมอ
- (๒) หลักคุณธรรม : การยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงามประพฤติตัวเป็นตัวอย่างแก่สังคมด้วยความซื่อสัตย์ จริใจ ขยัน อดทน
- (๓) หลักความโปร่งใส : การทำงานอย่างโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้
- (๔) หลักความมีส่วนร่วม : เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เสนอความเห็น
- (๕) หลักความรับผิดชอบ : ตระหนักในสิทธิหน้าที่ มีความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม มุ่งแก้ปัญหา กล้ายอมรับผลการกระทำของตน
- (๖) หลักความคุ้มค่า : บริหารกิจการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากแนวทางดังกล่าว ส่งผลให้การบริหารราชการแนวใหม่ควรยึดหลักประชาธิปไตยและความเสมอภาค อีกทั้งควรให้ความสำคัญกับปัจจัยต่างๆ ภายนอกองค์กร เช่น ความสนใจของสาธารณชน การส่งเสริมให้ข้าราชการมีการเรียนรู้ การเสริมสร้างทักษะใหม่ในการพัฒนานโยบายและปฏิบัติตามนโยบาย และการยอมรับศักดิ์ศรีของการเป็นพลเมืองมากขึ้น เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนงานราชการที่ต้องให้บริการโดยตรงกับประชาชน ตัวข้าราชการเองก็จะรู้สึกว่าได้ประโยชน์จาก

การรับฟังประชาชน ส่งผลให้ประชาชนและข้าราชการทำงานร่วมกัน และสามารถระบุปัญหาและแนวทางการแก้ไขร่วมกันได้ด้วย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการบริหารงานราชการมีความซับซ้อนและทรัพยากรมีจำนวนจำกัด ทั้งยังมีสาธารณชนวิจารณ์การทำงานของข้าราชการอยู่เสมอ หน่วยงานราชการควรจะดำเนินการอย่างไรเพื่อตอบสนองความป้จจัยที่มีอยู่รอบด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ดังนั้น การหมั่นทบทวนกระบวนการทำงาน เพื่อปรับปรุงการทำงานของหน่วยงานราชการอยู่เสมอจึงเป็นสิ่งจำเป็นในทุกยุคทุกสมัย

(4) การเปลี่ยนแปลงกฎหมายศุลกากร

จากการที่กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ “พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2560” มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2560 แทนที่ “พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469” ซึ่งใช้มายาวนานกว่า 91 ปี โดยการตรากฎหมายใหม่ฉบับนี้ได้คำนึงถึงสถานการณ์การค้าโลกที่มีการพัฒนาขยายตัวและมีการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเสริมสร้างความโปร่งใสในการทำงานให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรรวมถึงการสร้างมาตรฐานการทำพิธีการทางศุลกากรให้สอดคล้องกับหลักสากล

ทั้งนี้ ประเด็นหลักๆที่มีการแก้ไขปรับปรุง คือ หมวด 9 บทกำหนดโทษและการปรับลดเงินสินบน-รางวัลนำจับ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่งของกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่นี้ จากเดิมที่กำหนดให้จ่ายเงินสินบน-รางวัลนำจับไว้ที่อัตราร้อยละ 55 ของเงินค่าขายของกลางหรือเงินค่าปรับกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ได้ปรับลดเหลือร้อยละ 40 รวมถึงการกำหนดเพดานในการจ่ายเงินสินบน-รางวัลแก่ผู้แจ้งเบาะแสและเจ้าหน้าที่เอาไว้มากินคดีละ 5 ล้านบาท ส่วนกรณีตรวจพบผู้ประกอบการชำระอากรไม่ครบ (อากรขาด) แต่เจ้าหน้าที่ศุลกากรสามารถติดตามเรียกเก็บภาษีส่วนที่ขาดกลับคืนมาได้ กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่กำหนดให้จ่ายเงินรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินค่าภาษีที่เรียกเก็บได้เพิ่มเติม และกำหนดเพดานการจ่ายเงินไม่เกิน 5 ล้านบาทต่อการตรวจพบ

ส่วนกรณีที่มีความผิดฐานลักลอบหรือหลีกเลี่ยงอากรในหมวด 2 การจัดเก็บอากรนั้น เจ้าหน้าที่ศุลกากรต้องทำคดีให้เสร็จหรือหาข้อยุติให้ได้ภายใน 3 ปี หากยังหาข้อยุติไม่ได้ให้ขยายเวลาได้อีก 2 ปี และที่สำคัญเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะใช้อำนาจเรียกเอกสารจากผู้ประกอบการมาตรวจสอบ โดยไม่มีเหตุอันควรสงสัยไม่ได้เหมือนในอดีต กล่าวคือ หากจะจับเขาก็ต้องมีหลักฐาน ถ้าไม่มีหลักฐานก็จับไม่ได้ เพราะมาตรา 100 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ.2469 (ฉบับเก่า) ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่หาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ข้อกล่าวหาของเจ้าหน้าที่ ในส่วนนี้ถูกตัดออกไปทั้งหมดแล้ว¹

¹ ภาระการพิสูจน์ เดิมที่ได้กำหนดให้ภาระพิสูจน์ตกเป็นของจำเลย ซึ่งเดิมเจ้าหน้าที่ศุลกากรอ้างบทบัญญัตินี้ให้ผู้นำเข้าส่งออกต้องเป็นผู้ต้องพิสูจน์ทั้งที่ผู้นำเข้า-ส่งออกยังไม่อยู่ในฐานะเป็นจำเลย ดังนั้นเพื่อตัดปัญหาดังกล่าว กฎหมายฉบับใหม่จึงได้ตัดบทบัญญัตินี้ออกไป ภาระพิสูจน์จึงกลับมาเป็นของผู้กล่าวอ้าง

ในส่วนของการขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิสามารถส่งออกที่ทำหรือด่านไหนก็สามารถขอคืนอากรได้ การขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิ ที่เดิมกำหนดให้ต้องส่งออกจากท่าเรือที่มีการขอคืนอากรเท่านั้น ซึ่งในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ได้มีการตัดบทบัญญัตินี้ออกไปแล้ว ดังนั้น การขอคืนอากรตามมาตรา 19 ทวิสามารถส่งออกที่ทำหรือด่านไหนก็สามารถขอคืนอากรได้

กฎหมายฉบับใหม่ยังมีการกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน หากมีการประเมินอากรแล้วมีการอุทธรณ์การประเมินอากรขึ้นสู่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันอุทธรณ์ หากมีเหตุจำเป็นสามารถขยายเวลาได้อีก 90 วัน แม้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ผู้อุทธรณ์มีสิทธินำคดีไปฟ้องศาลได้ และสำหรับในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร เดิมคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะจำหน่ายอุทธรณ์ให้ผู้อุทธรณ์จะนำคดีไปฟ้องศาลไม่ได้ แต่กฎหมายฉบับใหม่ หากผู้อุทธรณ์ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะมีคำสั่งยกอุทธรณ์ เพื่อให้ผู้อุทธรณ์จะได้นำคดีไปฟ้องต่อศาลได้

(5) หลักนิติธรรมกับกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่

กรมศุลกากรคำนึงถึงการปรับปรุงกฎหมายและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและกระแสโลกาภิวัตน์อย่างต่อเนื่อง และเน้นย้ำให้ความสำคัญต่อการบริการแก่ประชาชนที่มาติดต่อราชการทั้งที่ส่วนกลาง (กรมศุลกากร) สนามบินศุลกากร ท่าเรือศุลกากร และด่านศุลกากร เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุด อีกทั้งได้ยึดแนวปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นอย่างดี อันจะเห็นได้จากในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาที่ปรากฏคำสั่งของกรมศุลกากรที่มีการยกเลิกและแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักกฎหมาย สภาวการณ์และสนองต่อการให้บริการแก่ประชาชนในด้านพิธีการทางศุลกากรเป็นสำคัญ สาระการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่นี้มีความสอดคล้องกับหลักนิติธรรมในประเด็นต่างๆ ดังนี้

5.1 ในด้านการใช้หลักนิติธรรมที่มีการใช้กฎระเบียบไม่คงอำนาจไว้ที่ตัวบุคคล และให้ประชาชนได้เข้าถึงกฎหมาย มีการประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน บัญญัติกฎหมายให้ชัดเจน ปรับกฎหมายให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ และดำเนินการเรื่องพิธีการศุลกากรให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่ประกาศไว้ สำหรับการปรับปรุงกฎหมายฉบับใหม่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงในปัจจุบันโดยมีการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการปฏิบัติงาน และปรับกฎหมายออกนุ้บัญญัติภายใต้กฎหมายใหม่ให้ตอบรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ปรับถ้อยคำในบทบัญญัติซึ่งเป็นคำโบราณหรือเป็นสิ่งที่ในปัจจุบันไม่ได้ใช้แล้วออกไปเพื่อให้มีความชัดเจนสอดคล้องสภาพความเป็น

จริงมากขึ้น มีการนำมาตรฐานสากลซึ่งบัญญัติโดยองค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization : WCO) โดยกฎหมายฉบับใหม่นี้เปิดโอกาสให้กรมศุลกากรใช้ระบบ IT มาสนับสนุนการทำงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมในหลายๆ ด้าน ได้แก่

5.1.1 ระบบ IT มาสนับสนุนการทำงานในเรื่อง :

- **ระบบ National Single Window (NSW)** ที่กรมศุลกากรพัฒนาและดำเนินการมา 10 ปี จนบัดนี้สามารถเชื่อมข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 23 หน่วยงานได้ โดยกรมศุลกากรจัดทำระบบ NSW ให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนสามารถยื่นใบขนสินค้านำเข้ามาที่สำนักงานศุลกากรที่ท่าเรือผ่านระบบ e-Form ซึ่งเป็นรูปแบบ Single Form ที่สามารถยื่นใบขนสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ครั้งเดียว ขึ้นต่อมาระบบจะเชื่อมโยงใบอนุญาตนำเข้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยผู้ประกอบการไม่ต้องไปยื่นขอใบอนุญาตจากหน่วยงานดังกล่าวที่ละแห่ง เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เลขที่ใบอนุญาตสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์กลับมา กรมศุลกากรจะสามารถปล่อยสินค้าออกจากท่าได้ในทันที สำหรับสินค้าที่กรมศุลกากรจะเริ่มดำเนินการในปี 2560 เป็นโครงการนำร่อง คือ สินค้าวัตถุดิบ อัญมณี ยางพารา อ้อย และน้ำตาล

- **ระบบ e-Lock และเอ็กซ์เรย์คร่อมสายพาน** โดยระบบจะป้องกันการเคลื่อนย้ายสินค้าจากท่า/ด่าน ไปยังเขตปลอดอากร หรืออีกท่า/ด่านอีกแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะการขนสินค้าผ่านแดนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ระบบนี้จะมีคีย์การ์ดที่ใช้ล็อคตู้คอนเทนเนอร์แทนการใช้มัดตะกั่ว หากตู้คอนเทนเนอร์นั้นมีการทำลายคีย์การ์ดหรือออกนอกเส้นทาง สัญญาณ GPS ที่ล็อคเส้นทางจะเตือนมาที่ Command Room ที่กรมศุลกากร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรไปตรวจสอบหรือจับกุมต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีระบบเอ็กซ์เรย์คร่อมสายพานที่สนามบินสุวรรณภูมิ เพื่อตรวจกระเป๋าผู้โดยสาร เฝ้าระวังวัตถุอันตราย ยาเสพติด หรือของต้องห้ามเข้าประเทศ ควบคู่กับการติดตั้ง CCTV 2,204 ตัว ที่ท่า/ด่าน ทั่วประเทศ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ด่าน ไม่เพียงเฉพาะแต่เจ้าหน้าที่ศุลกากรแต่ยังรวมถึงเจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมถึงการเฝ้าระวังสินค้าต้องห้ามอย่างโปร่งใสด้วย

- **ระบบ e-Advance Services** คือ บริการสอบถามข้อมูลการวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นผลการจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรที่มีผลคำวินิจฉัยแล้วด้วยตนเอง โดยผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและระบบแอปพลิเคชันทางโทรศัพท์มือถือ ได้ทั้งหมด 4 ประเภทฐานข้อมูล ได้แก่ (1) คำวินิจฉัยการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร (2) ผลการพิจารณาอุทธรณ์พิกัด

อัตราศุลกากร (3) ผลคำวินิจฉัยขององค์การศุลกากรโลก และ (4) ข้อมูลคำวินิจฉัยพิกัตอัตราศุลกากรล่วงหน้า

อีกทั้งยังมีบริการสอบถามข้อมูลการบริการจำแนกประเภทพิกัดอัตราศุลกากรล่วงหน้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Advance Tariff Ruling) เพื่อช่วยให้ผู้ใช้บริการที่มีความพร้อมด้านข้อมูล สามารถส่งข้อมูลเพื่อสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์โดยไม่ต้องเดินทางมายื่นคำร้องเพื่อสอบถาม ณ กรมศุลกากร อันเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายและลดเวลาของประชาชนผู้รับบริการ และลดประมาณการใช้กระดาษประกอบการดำเนินการด้วย

• **ระบบ e-Matching** เป็นระบบจากความร่วมมือของกรมศุลกากรและการท่าเรือแห่งประเทศไทย ที่พัฒนาระบบตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Matching) ผ่าน NSW โดยระบบจะนำมาใช้กับท่าเรือขนาดใหญ่ 2 แห่ง ได้แก่ ท่าเรือแหลมฉบัง และท่าเรือกรุงเทพ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับความรวดเร็ว ลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนระหว่างสองหน่วยงาน ลดจำนวนเอกสาร ลดระยะเวลาการให้บริการ อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ให้กับประเทศ

จากระบบเดิม ที่ผู้ส่งออกต้องส่งข้อมูลใบกำกับการขนย้ายสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบกรมศุลกากรและพิมพ์ใบกำกับการขนย้ายให้แก่พนักงานขับรถบรรทุกตู้สินค้า นำมายื่นให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรและเจ้าหน้าที่ท่าเรือที่ประจำอยู่สถานีตรวจสอบ เพื่อทำการ Matching ใบกำกับการขนย้ายตู้สินค้าที่จะผ่านเข้าท่าเรือ โดยเปลี่ยนเป็นระบบใหม่ที่เป็นระบบตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ผู้ส่งออกส่งข้อมูลใบกำกับการขนย้ายสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์เข้าสู่ระบบกรมศุลกากร โดยไม่ต้องพิมพ์เอกสารใบกำกับเพื่อนำมายื่นให้กับเจ้าหน้าที่ประจำสถานีตรวจสอบสินค้า เมื่อพนักงานขับรถบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์มายังสถานีตรวจสอบสินค้า ณ ท่าส่งออก ทำการขังนำหนักตู้สินค้าเสร็จเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ท่าเรือ จะทำการบันทึกหมายเลขตู้คอนเทนเนอร์ เข้าสู่ระบบ หากข้อมูลตรงกับข้อมูลใบกำกับการขนย้ายที่เชื่อมโยงกับกรมศุลกากรผ่านระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว (National Single Window : NSW) ระบบจะตัดบัญชีใบกำกับการขนย้ายสินค้าทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Matching) โดยอัตโนมัติ ซึ่งระบบดังกล่าวสามารถลดระยะเวลา การผ่านสถานีตรวจสอบของท่าเรือ (Main Gate) จากเดิม 3 นาที เหลือเพียง 20 วินาที เท่านั้น อันจะเป็นการส่งผลดีต่อภาคธุรกิจโดยรวมที่จะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายและค่าเสียเวลาได้

• **กระบวนการทางศุลกากรล่วงหน้าก่อนสินค้ามาถึง (Pre-Arrival Processing)** อันเป็นกระบวนการที่ให้สิทธิกับผู้นำของเข้าในการนำสินค้าเข้ามาจากต่างประเทศทางทะเลหรือทางอากาศที่สามารถยื่นใบขนสินค้าขาเข้าและยื่นชำระค่าภาษีอากร (ถ้ามี) ล่วงหน้า ก่อนที่

เรือ/อากาศยานจะเข้ามาถึง ณ ท่า/สนามบินที่เป็นด่านศุลกากรได้ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้นำของเข้าสามารถรับสินค้าได้ทันทีเมื่อเรือมาถึง (กรณียกเว้นการตรวจ) โดยให้ส่งข้อมูลบัญชีสินค้ามายังระบบคอมพิวเตอร์ของกรมศุลกากรล่วงหน้าก่อนเรือ/อากาศยานมาถึง และผู้นำของเข้าสามารถติดตามตามสถานะของการดำเนินการผ่านระบบ e-Tracking เพื่อวางแผนล่วงหน้าในการรับมอบของเมื่อเรือ/อากาศยานมาถึงได้ทันที ซึ่งจะตอบโจทยความต้องการของผู้นำของเข้ากรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้ กระบวนการทางศุลกากรล่วงหน้าก่อนสินค้ามาถึง

5.1.2 การยกระดับพิธีการศุลกากรสู่มาตรฐานสากล

กรมศุลกากรจะเร่งยกระดับพิธีการทางศุลกากรให้ได้มาตรฐานสากลตามที่องค์การศุลกากรโลก (WCO) กำหนดไว้ โดยจะมุ่งส่งเสริมผู้ประกอบการระดับ Authorized Economic Operator หรือ AEO ควบคู่กับการทำข้อตกลงทางศุลกากรร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement : MRA) เพื่อนำระบบพิธีการทางศุลกากรให้รวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรม ตามมาตรฐานที่ WCO กำหนดกับประเทศต่างๆ ซึ่งปัจจุบันกรมศุลกากรได้จัดทำข้อตกลงทางศุลกากร (MRA) ร่วมกับเขตเศรษฐกิจพิเศษฮ่องกงและสาธารณรัฐเกาหลีใต้เรียบร้อยแล้ว และกำหนดลงนามร่วมกับสาธารณรัฐสิงคโปร์และสหพันธรัฐมาเลเซีย ในเดือนมิถุนายน 2561 นอกจากนี้ กรมศุลกากรกำลังเริ่มกระบวนการเจรจาหรือกับประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น และประเทศแคนาดา เพื่อจัดทำความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านศุลกากร (Customs Mutual Assistance Agreement : CMAA) ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เป็นมาตรฐานโลก โดยประเทศที่มีข้อตกลงร่วมกันจะมีการดำเนินพิธีการศุลกากรและปฏิบัติต่อผู้ประกอบการของทั้ง 2 ประเทศอย่างเท่าเทียมกันด้วยความโปร่งใส และคล่องตัว การดำเนินการที่ไม่โปร่งใสหรือส่อไปในทางทุจริตจะไม่สามารถดำเนินการได้

นอกจากนี้ในเรื่องของการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้รับบริการจากกรมศุลกากรที่เป็นผู้นำเข้า-ส่งออกสินค้า ตัวแทนออกของ หรือประชาชนทั่วไป ได้เข้าถึงกฎหมายและทราบประกาศของกระทรวงการคลังและกรมศุลกากรซึ่งเป็นอนุบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการทำพิธีการด้านศุลกากรโดยทั่วไป กรมศุลกากรได้นำประกาศทุกฉบับลงในราชกิจจานุเบกษา พร้อมทั้งออกประกาศเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ารับฟังข้อคิดเห็นเพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และหากมีการประกาศใช้แล้ว หากประกาศนั้นมีผลกระทบในวงกว้าง ก็จะมีการยกเลิกในทันทีเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นที่ยอมรับและเกิดความเป็นธรรม

5.2 ในด้านธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กรมศุลกากรได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายศุลกากรในหลายๆ ด้าน ดังนี้

5.2.1 ปรับหลักเกณฑ์การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามหลักคุณธรรม

เงินสินบน หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่บุคคลที่นำข้อมูลการกระทำความผิดกรณีต่างๆ ตามกฎหมายศุลกากร มาแจ้งกับพนักงานเจ้าหน้าที่ และทำให้มีการจับกุมได้สำเร็จ

เงินรางวัล หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถจับกุมการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากรได้สำเร็จ และรวมถึงเงินที่จ่ายให้กับพนักงานศุลกากรที่เก็บอากรขาด เพิ่มเติมได้สำเร็จอีกด้วย

ตามมาตรา 255 ของกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจในการสั่งจ่ายเงินสินบน และเงินรางวัล ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมศุลกากรที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลจะจ่ายตามฐานการกระทำความผิดกฎหมายศุลกากรใน 6 กรณี ดังต่อไปนี้

- (1) สำแดงเท็จ กรณีที่ผู้ประกอบการหรือตัวแทนออกของยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเสียภาษีอากร ปลอม หรือไม่ถูกต้อง หรือไม่สมบูรณ์ ทำให้พนักงานศุลกากรเกิดความสำคัญผิดในเอกสาร/ใบขนสินค้า หรือทำให้พนักงานศุลกากรได้รับข้อมูลที่ผิดไปจากข้อเท็จจริง
- (2) หลีกเลี่ยงอากร กรณีที่ผู้ประกอบการ หรือตัวแทนออกของ นำของที่ต้องชำระภาษีอากร ไม่ว่าจะนำเข้าหรือส่งออกผ่านพิธีการศุลกากร แต่มีเจตนาทุจริต สำแดงปริมาณสินค้า/น้ำหนักสินค้า/ราคาและชนิดสินค้า/พิกัดอัตราศุลกากร/เมืองกำเนิดสินค้า/สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากร เช่น สิทธิ BOI เป็นเท็จ เป็นเหตุให้กรมศุลกากรเก็บอากรขาดจากความเป็นจริงที่ควรจะต้องเก็บได้ กรณีนี้ผู้นำเข้า-ส่งออกที่ทำความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรจะมีความผิดฐานสำแดงเท็จอีกฐานหนึ่งด้วย
- (3) หลีกเลี่ยงข้อห้าม กรณีที่ผู้ประกอบการลักลอบ หรือนำของที่มีกฎหมายห้ามมิให้นำเข้ามาในประเทศ หรือส่งออกต่างประเทศ หรือนำเข้ามาเพื่อการผ่านประเทศไทยไปอีกประเทศหนึ่ง หรือการถ่ายลำไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยเด็ดขาด เช่น วัตถุลามกอนาจาร เงินปลอม ยาเสพติด สินค้าที่ตราหรือลายธงชาติ สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า เป็นต้น
- (4) หลีกเลี่ยงข้อจำกัด กรณีที่ผู้ประกอบการนำของหรือสินค้าที่มีกฎหมายอื่นกำหนดให้ต้องขออนุญาตหรือต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ครบถ้วน เข้ามาในประเทศไทยหรือส่งออกต่างประเทศ โดยไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายที่ควบคุม

นั้นกำหนดไว้ให้ครบถ้วน หรือไม่ดำเนินการขออนุญาตตามที่กฎหมายควบคุม
นั้นกำหนด

(5) ลักลอบหนีศุลกากร กรณีที่ผู้ประกอบการนำของที่ต้องเสียภาษีอากร
หรือไม่ต้องเสียภาษีอากรก็ตาม หรือนำของต้องห้าม ของต้องจำกัด เข้ามาใน
ประเทศ หรือส่งออกไปต่างประเทศ โดยไม่ได้ผ่านพิธีการศุลกากร รวมถึงการ
นำของออกจากคลังสินค้า โรงพักสินค้า ท่าเรือ สนามบิน เขตปลอดอากร
หรือเขตประกอบการเสรี โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมศุลกากร

(6) รับซื้อหรือลักลอบหนีศุลกากร กรณีที่มีผู้รับซื้อ รับจำหน่าย รับซ่อนของ หรือ
ช่วยจำหน่ายของที่ผิดกรณี (1) - (5)

การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามกฎหมายศุลกากรเดิมจะมีการจ่ายเงินให้
ทั้ง 6 กรณีฐานความผิด โดยจ่ายเป็นเงินสินบนร้อยละ 30 ของค่าขายของกลางที่ยึดมาได้หรือค่าปรับ
และเงินรางวัลร้อยละ 25 ของค่าขายของกลางที่ยึดมาได้หรือค่าปรับ (กรณีที่ไม่มีเงินสินบนต้อง
จ่ายเงินให้ผู้นำจับ เจ้าหน้าที่จะได้รับเงินรางวัลร้อยละ 30 โดยทั้งเงินสินบนและเงินรางวัลไม่มีการ
กำหนดเพดานการจ่ายเงินไว้

อย่างไรก็ตาม เกณฑ์การจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลได้มีการปรับลดอัตราลง
จากที่กฎหมายเดิมกำหนด โดยมาตรา 255 ของกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ กำหนดให้มีการจ่ายเงิน
สินบนและเงินรางวัล ดังนี้

(1) จ่ายเงินสินบนในอัตราร้อยละ 20 ของเงินค่าขายของกลางหรือค่าปรับใน
การจับกุมผู้กระทำความผิด 3 ฐานกรณี คือ ลักลอบหนีศุลกากร หลีกเลี่ยงข้อ
ห้าม และรับซื้อของลักลอบหนีศุลกากร (กรณีสำแดงเท็จที่จับพนักงานไม่มีผู้
แจ้งนำจับ กรณีหลีกเลี่ยงอากร และกรณีหลีกเลี่ยงข้อจำกัดจะไม่มี
การจ่ายเงินสินบน)

(2) จ่ายเงินสินบนในอัตราร้อยละ 20 ของเงินค่าขายของกลางหรือค่าปรับใน
การจับกุมผู้กระทำความผิดได้ทั้ง 6 ฐานกรณีอยู่ หากเป็นกรณีไม่มีผู้นำจับ
กฎหมายใหม่ยังคงให้เจ้าหน้าที่ได้เงินรางวัลในอัตราเดิม ไม่มีการเพิ่มเป็นร้อย
ละ 30 ดังเช่นกฎหมายเก่า

(3) กรณีที่เจ้าหน้าที่สำรวจเงินอากรแล้วตรวจพบว่ามีกรจ่ายอากรขาดเป็น
ผลให้มีการเรียกเก็บอากรเพิ่มเติมได้ เจ้าหน้าที่จะได้รับเงินรางวัลร้อยละ 10
ของเงินอากรที่กรมศุลกากรเรียกเก็บเพิ่มเติมได้

ทั้งนี้ กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ ได้กำหนดเพดานการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลไว้ไม่เกินคดีละ 5 ล้านบาท (จากเดิมที่ไม่เคยกำหนดกรอบเพดานไว้) และไม่อาจขอยแยกคดีเดียวกันให้เป็นคดีย่อยๆ เพื่อรับเงินรางวัลรายคดี คดี 5 ล้านบาทได้

กรณีการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่นี้เป็นกรณีที่ผู้ประกอบการยอมรับผิดและเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรยอมรับตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากรเท่านั้น หากผู้ประกอบการไม่ยอมรับผิด หรือเจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่ยอมรับตกลงระงับคดีในชั้นศุลกากร เรื่องจะถูกส่งผ่านไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลตามปกติ และเมื่อคดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรยังคงสามารถมีสิทธิได้รับเงินรางวัลเหมือนหน่วยงานอื่น เช่น DSI ปปส. ตามพระราชบัญญัติการให้บำเหน็จในการปราบปรามผู้กระทำความผิด พ.ศ. 2489 ซึ่งศาลเป็นผู้สั่งจ่ายตามคำขอของพนักงานอัยการ

อย่างไรก็ตาม การที่กรมศุลกากรยังคงต้องมีการจ่ายเงินสินบน ก็เพื่อเป็นแรงจูงใจให้กับประชาชนทั่วไปที่พบเบาะแสการกระทำความผิด สามารถแจ้งเบาะแสมาที่กรม/สำนักงานศุลกากร 48 แห่งทั่วประเทศ เนื่องจากชายแดนของประเทศมีระยะทางยาว มีอาณาเขตกว้างขวาง และติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน การลาดตระเวนตรวจสอบกระทำได้ยาก ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมฯ ในแต่ละด่านที่มีกำลังคนจำกัด แม้ว่าจะสนธิกำลังร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ทหาร ตำรวจ ในพื้นที่ในการตรวจจับตามพื้นที่ต่างๆ ก็ตาม ดังนั้น การรับแจ้งข้อมูลเบาะแสจากประชาชนในพื้นที่จึงเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อนำไปสู่การปราบปรามจับกุมผู้กระทำความผิด การจ่ายเงินสินบนตามกฎหมายศุลกากรใหม่นี้จะเป็นการจ่ายเงินแก่ประชาชนผู้แจ้งเบาะแสที่นำไปสู่ผลการจับกุมที่สำเร็จจริงๆ ไม่ได้มีการจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรสำหรับกรณีที่เป็นการตรวจตามปกติวิสัยที่เจ้าหน้าที่สามารถพบได้โดยไม่ต้องพึ่งข้อมูลเบาะแส พร้อมกันนี้ในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ไม่มีการจ่ายเงินสินบนกรณีที่เป็นงานตรวจเอกสาร และงานที่ไม่ได้มีการกระทำความผิดซึ่งหน้าด้วย

สำหรับเรื่องเงินรางวัลที่ให้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากร เห็นว่ายังคงจะต้องมีอยู่เพื่อเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรที่ทำงานเสี่ยงภัย หรืองานตรวจเอกสารที่มีความสลับซับซ้อน ต้องใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการตรวจสอบเป็นที่ประจักษ์ เพื่อให้ได้หลักฐานและผู้กระทำความผิด สามารถเรียกเก็บภาษีอากรได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยได้

ในขณะนี้ กรมศุลกากรอยู่ระหว่างการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลตามมาตรา 255 ของกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่ากรณีใดจะมีการจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัล กรณีใดไม่สามารถจ่ายเงินสินบนและเงินรางวัลได้

แม้ในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่จะยังคงให้มีระบบเงินสินบนและเงินรางวัล เพื่อเป็นแรงจูงใจให้มีการปราบปรามและตรวจสอบผู้กระทำความผิดกฎหมายศุลกากรอยู่ แต่กรมศุลกากรได้สร้างระบบป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรในทุกระดับมีผลประโยชน์ทับซ้อนในการขอรับเงินรางวัลจากการจับกุมผู้ประกอบการที่ได้อย่างไม่ยุติธรรมได้ตามอำเภอใจรวมถึงสนับสนุนการกระทำในเชิงทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งระบบป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ตามที่จะกล่าวถึงในข้อต่อไป

นอกจากนี้ กรมศุลกากรยังได้แต่งตั้ง “คณะกรรมการจริยธรรมประจำกรมศุลกากร” ที่มีศาสตราจารย์พิเศษวิชา มหาคุณ อดีตกรรมการ ปปช. เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่วางระบบการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตในกรมศุลกากร พร้อมรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ประกอบการที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร โดยจะสอบสวนและลงโทษเจ้าหน้าที่ศุลกากร กรณีที่มีการกลั่นแกล้ง หรือเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการจริง

5.2.2 การสร้างระบบการตรวจสอบสินค้าและระบบการตรวจสอบภาษี

อาการตามหลักความโปร่งใสและหลักความรับผิดชอบ ภายใต้กฎหมายศุลกากรฉบับใหม่ เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะประเมินอาการกับสินค้าหรือเรียกเอกสารหลักฐานภายในสถานที่ของผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกได้ภายในระยะเวลา 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้มีการยื่นใบขนสินค้า จากเดิมที่ไม่ได้มีการกำหนดระยะเวลา ซึ่งถ้าหากมีเหตุจำเป็นที่ไม่สามารถประเมินให้แล้วเสร็จและสามารถชี้แจงต่ออธิบดีกรมศุลกากรได้ อธิบดีจะสามารถขยายเวลาต่อให้แล้วเสร็จได้อีกไม่เกิน 2 ปี สำหรับกรณีที่พบหลักฐานว่าผู้ประกอบการมีเจตนาไม่สุจริตในการเสียภาษีอากรและทำเอกสารไม่แล้วเสร็จ จะสามารถต่อขยายเวลาได้ต่อไปอีก 5 ปี รวมเป็น 10 ปี นอกจากนี้ ในการตรวจปล่อยสินค้าที่ทำเรือ/สนามบิน/ด่านชายแดน จะมีการเปลี่ยนแปลงระบบการตรวจโดยใช้ดุลยพินิจในการตรวจสินค้าโดยเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว เป็นการตรวจโดยทีมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการสอบทานซึ่งกันและกัน ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการตรวจปล่อยสินค้า สำหรับการอุทธรณ์เมื่อเกิดปัญหาเรื่องการกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรและกำหนดอัตราภาษีสำหรับสินค้านำเข้า ในอดีตที่ผ่านมาแม้ผู้นำเข้าจะสามารถอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของกรมศุลกากรเพื่อวินิจฉัยพิกัดอัตราศุลกากรและอัตราอากรให้ชัดเจน แต่การพิจารณาวินิจฉัยจะใช้เวลาานานมาก บางกรณีใช้เวลาเป็น 10 ปี จนผู้อุทธรณ์ถอดใจถอนเรื่องไม่รอคำวินิจฉัย แต่ในกฎหมายศุลกากรฉบับใหม่จะกำหนดให้ผู้นำเข้าที่ไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากรหรือตีความพิกัดสินค้า สามารถอุทธรณ์การประเมินอากรต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ และคณะกรรมการฯ ต้องพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้นำเข้า หรือส่งออกให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน (ต่างจากเดิมที่ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้) นับตั้งแต่ได้รับคำ

อุทธรณ์ หากพิจารณาไม่เสร็จ ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก สามารถนำคดีไปฟ้องต่อศาลได้โดยไม่ต้องรอฟผลเป็น 10 ปี แบบกฎหมายปัจจุบัน

เพื่อเป็นการช่วยผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออกและเจ้าหน้าที่ศุลกากรในการพิจารณาพิกัตและอัตราศุลกากรของสินค้าที่ถูกต้อง จึงกำหนดให้ไม่ต้องมีการกักสินค้าหรือวางเงินประกันจนกว่าจะมีการพิจารณาพิกัตและอัตราอากรของสินค้าให้เกิดความชัดเจน อีกทั้งกรมศุลกากรได้จัดทำ Mobile Application “HS Check” ใช้ได้ทั้งระบบ IOS และ Android และระบบ e-Advance Ruling ให้ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก ได้ตรวจสอบพิกัตอัตราศุลกากรสำหรับสินค้าของตนเองเป็นการล่วงหน้า รวมทั้งสืบค้นคำวินิจฉัยอุทธรณ์สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันที่เคยมีการวินิจฉัยมาก่อนด้วย

5.2.3 การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก กับกรมศุลกากรตามหลักความมีส่วนร่วม การริเริ่มจัดทำโครงการ “พันธมิตรศุลกากร (Customs Alliance)” เพื่อให้ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก ทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้าเป็นสมาชิก โดยกรมศุลกากรจะจัดเจ้าหน้าที่ศุลกากรมาทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่ประสานงาน (Account Officer) เพื่อทำหน้าที่ติดต่อประสานงานระหว่างบริษัทสมาชิกกับกรมศุลกากร รวมทั้งทำนำเข้า-ส่งออกและด่านศุลกากร เพื่อวางแผนการนำเข้า-ส่งออกสินค้าว่าสินค้าที่จะมีการนำเข้าอยู่ในกลุ่มพิกัตใด ต้องมีการจ่ายค่าภาษีอากรในอัตราเท่าไร กำหนดเวลาที่จะนำเข้า-ส่งออกเป็นอย่างไร ที่ท่า/ด่านใด สำหรับอำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการ/ตัวแทนออกของที่สุจริต ไม่มีประวัติการกระทำผิดในฐานข้อมูลของกรมศุลกากร

หากผู้ประกอบการที่มีประวัติดีและมีการนำเข้า-ส่งออกที่แจ้งกับท่านำเข้าไว้ตรงกับแผนที่หารือไว้กับกรมฯ เมื่อสินค้าที่นำเข้ามาถึงท่า/ด่าน ผู้ประกอบการจะได้รับการอำนวยความสะดวกจากท่านำเข้าในการรับชำระภาษีและทำพิธีการศุลกากรจนนำของออกจากท่าได้อย่างรวดเร็วในทางตรงกันข้าม หากผู้ประกอบการมีประวัติการสำแดงราคาเท็จหรือผิดถิ่นกำเนิดสินค้า กรมศุลกากรจะดำเนินการตรวจสอบ เอ็กซ์เรย์ และจะมีการเปิดตรวจสินค้าที่จะนำออกจากท่า/ด่านนำเข้า การทำโครงการนี้ของกรมศุลกากรเป็นการเปิดช่องทางการสื่อสาร 2 ทาง ให้ผู้ประกอบการได้ติดต่อหารือข้อสงสัย หรือสร้างช่องทางแก้ไขปัญหาร่วมกันกับกรมศุลกากรอย่างเป็นระบบ ทำให้ปัญหาการนำเข้า-ส่งออกที่แต่เดิมมีการติดต่อเพียงเจ้าหน้าที่ตรวจปล่อยสินค้ากับตัวแทนออกของไม่ได้รับการแก้ไขหรือมีการกระทำในเชิงทุจริต ให้สามารถนำสินค้าออกไปได้โดยการจ่ายเงินแก่เจ้าหน้าที่อย่างไม่ถูกต้อง โดยในระบบใหม่ผู้ประกอบการสามารถหารือกับผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญของกรมศุลกากรได้อย่างโปร่งใสและรวดเร็ว ไม่ใช่ปล่อยเรื่องไว้อย่างที่ผ่านมา โครงการพันธมิตรศุลกากรได้เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2560 มีบริษัท 325 แห่งเข้าร่วม ตั้งแต่บริษัทเล็กจนถึง

บริษัทข้ามชาติเข้าร่วมเป็นสมาชิก อาทิ SCG CP โตโยต้า หัวเหว่ย ไทยน้ำทิพย์ เป็นต้น มีกรณีที่สมาชิกหารือร่วมกับกรมฯ 171 กรณี ซึ่งได้รับการแก้ไขไปแล้ว 140 กรณี อีก 31 กรณีอยู่ระหว่างการหารือให้ได้ข้อยุติ

5.2.4 การสร้างฐานข้อมูล (Big data) และการนำระบบ IT มาปฏิรูปกระบวนการทำงานของกรมศุลกากรตามหลักคุณธรรมและหลักความคุ้มค่า การสร้างฐานข้อมูล (Big data) จะเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่กรมศุลกากรจะนำมาปฏิรูปกระบวนการทำงาน ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยกรมศุลกากรจัดตั้ง “ศูนย์ข้อมูลข่าวกรองด้านศุลกากร (Customs Intelligence Center : CIC)” ขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลสำคัญในการปฏิบัติงานของกรมฯ หรือ “Big Data” ให้ครบถ้วน เช่น ข้อมูลผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก ชิปปิ้งหรือตัวแทนออกของ ข้อมูลการกระทำความผิดของผู้ประกอบการและตัวแทนออกของ ได้แก่ ข้อมูลการสำแดงราคาต่ำ ซึ่งจะมาจากฐานข้อมูลราคาที่เป็นข้อมูลสำคัญในการประเมินความเสี่ยงของความถูกต้องของราคาสินค้านำเข้า โดยจะมีข้อมูลราคาที่เป่าข้อมูลสำคัญในการประเมินความเสี่ยงของความถูกต้องของราคาสินค้านำเข้า โดยจะมีข้อมูลราคาที่เคยรับเป็นราคาศุลกากรแล้ว รวมทั้งวิธีการคำนวณ และยังมีวิธีการกำหนดราคาศุลกากรเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาราคาของสินค้าที่มีการนำเข้า ข้อมูลการสำแดงสินค้าเท็จ ข้อมูลการหลบเลี่ยงภาษี/ยาเสพติดของต้องห้าม รวมถึงสำแดงถิ่นกำเนิดสินค้าเป็นเท็จ ข้อมูล Big Data จะนำมาใช้จัดทำ Risk Profile เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงสำหรับสินค้าผู้ประกอบการ และตัวแทนออกของแล้วแจ้งเตือน ไปยังท่า/ด่านต่างๆ โดยกรมศุลกากรได้กำหนดเป้าหมายที่จะสามารถแยกผู้ประกอบการ/ตัวแทนออกของที่สุจริต ออกจากผู้ประกอบการ/ตัวแทนออกของที่กระทำความผิด และที่ผ่านมากรมศุลกากรทำเพียงปรับแล้วก็มีมีการกระทำความผิดซ้ำๆ โดยเฉพาะตัวแทนออกของที่ภายใต้กฎหมายใหม่ กรมศุลกากรจะสามารถเพิกถอนใบอนุญาตผู้กระทำความผิดซ้ำๆ ได้ สำหรับผู้ประกอบการที่สุจริต กรมศุลกากรจะอำนวยความสะดวกให้สามารถนำสินค้าออกจากท่า/ด่าน ได้อย่างรวดเร็ว คล่องตัว และใช้วิธี Post Audit สุ่มตรวจการดำเนินการของผู้ประกอบการเหล่านี้เป็นระยะๆ

(6) บทสรุป

องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักนิติธรรม คือ ความชัดเจนของกฎหมาย ความเป็นอิสระของศาล การใช้กฎหมายได้โดยทั่วไป ตลอดจนความสะดวกในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ใจความสำคัญดังกล่าว ส่งผลให้หลักนิติธรรมเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญของกฎหมายของประเทศ ซึ่งรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ จะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการยึดถือแนวคิด เรื่อง หลักธรรมาภิบาลหรือหลักการบริหาร

กิจการบ้านเมืองที่ดี ก็จะช่วยส่งเสริมให้กิจการบ้านเมืองพัฒนาเจริญก้าวหน้า และสังคมอยู่อย่างสงบสุขยั่งยืน

กรมสุกลางกรจึงได้บูรณาการแนวคิดหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ควบคู่กับการออกกฎระเบียบด้านพิธีการสุกลางกร การบริหารทรัพยากรบุคคล และการออกคำสั่ง/กฎระเบียบภายในอื่นๆ และพิจารณาสถานการณ์การค้าโลกที่มีการพัฒนาและขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัด คือ การประกาศใช้กฎหมายสุกลางกรฉบับใหม่ “พระราชบัญญัติสุกลางกร พ.ศ.2560” ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2560 แทนที่ “พระราชบัญญัติสุกลางกร พ.ศ.2469” ซึ่งใช้มายาวนานกว่า 91 ปี เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สุกลางกรมีความโปร่งใสและเป็นธรรม อุดช่องโหว่การกระทำที่ส่อไปในทางทุจริต คอร์ปชั่น ประพฤติมิชอบ และเกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมภายในปีงบประมาณ 2561 นี้

บรรณานุกรม

- บุศรา เข้มทอง (2557). “แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานในรัฐธรรมนูญ”. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=30557
- อุกฤษ มงคลนาวิน (2555). “หลักนิติธรรมกับสภาพของสังคมประเทศไทย”: วารสารจตุลนิติ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-เดือนกุมภาพันธ์ 2555. หน้า 3-14
- กรพจน์ อัศวินวิจิตร (2560). “หลักนิติธรรมกับการบริการสาธารณะของรัฐ”: วารสารศาลรัฐธรรมนูญ ปีที่ 19 ฉบับที่ 55 ประจำเดือนมกราคม-เดือนเมษายน 2560. หน้า 1-12
- สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง (2559). “หลักนิติธรรมกับสังคมไทย”: วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีที่ 10 ฉบับที่ 21 ประจำเดือนมกราคม-เดือนเมษายน 2559. หน้า 118-125
- หลักนิติธรรมกับ UN Sustainable Development Goals. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2561
ที่ มา : <http://www.un.or.th/globalgoals/th/global-goals/peace-justice-and-strong-institutions/>